

ใบความรู้ที่ ๑๒

เรื่อง นิทานพื้นบ้านอาเซียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

เรื่อง ทักษะสัมพันธ์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙

เรื่อง นิทานพื้นบ้าน (การอธิบายคุณค่า)

รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย

รหัส ท๑๖๑๐๑

ภาคเรียนที่ ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

นิทานอาเซียน ประเทศมาเลเซีย

เรื่อง ลูกกระจิงน้อยกับจระเข้

นานมาแล้ว มีจระเข้ร้ายตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับฝูงที่แม่น้ำกว้างใหญ่ เจ้าจระเข้ร้ายคอยจ้องจับกินลูกกระจิงน้อยตัวหนึ่งมานานแล้วแต่ก็จับไม่ได้สักที เพราะเจ้าลูกกระจิงตัวนี้ฉลาดเฉลียวอย่าบอกใคร

วันหนึ่ง ลูกกระจิงอยากข้ามแม่น้ำไปหากินหญ้าและผลไม้ที่ฝั่งแม่น้ำ แต่ไม่รู้ว่าจะผ่านเจ้าจระเข้ร้ายไปได้อย่างไร เจ้าลูกกระจิงพยายามครุ่นคิดอย่างหนักจนคิดแผนดี ๆ ขึ้นได้

เจ้าลูกกระจิงจึงเดินไปที่แม่น้ำแล้วตะโกนเรียกจระเข้ร้ายเสียงดังลั่น เจ้าจระเข้ก็รีบโผล่พรุดขึ้นมาทันที "เจ้าลูกกระจิง เจ้าเรียกข้าขึ้นหรือ ไม่กลัวข้าลากเจ้าไปกินรีง" ลูกกระจิงน้อยแสร้งทำเป็นกลัวตัวสั่นและบอกด้วยเสียงอันสั่นเครือว่า "ได้รับคำสั่งจากพระราชา ให้มานับจำนวนจระเข้ในแม่น้ำใหญ่ เพื่อเชิญไปงานเลี้ยงค่านี"

"บอกให้เพื่อน ๆ ของเจ้าลอยตัวขึ้นมาเรียงกันเป็นแถวยาวไปจนถึงฝั่งโน้นสิ ข้าจะได้ นับจำนวนง่าย ๆ แล้วท่านก็อย่าคิดกินข้าละ ไม่งั้นพวกท่านอดไปงานเลี้ยงแน่" เจ้าจระเข้ร้ายหลงเชื่ออุบายของลูกกระจิง จึงรีบดำน้ำลงไปบอกพวกพ้อง ชั่วพริบตาฝูงจระเข้ก็ขึ้นมาเรียงตัวเป็นแถวทอดยาวไปถึงอีกฝั่งหนึ่ง

เจ้าลูกกระจิงกระโดดไปบนหัวของจระเข้ร้ายและเพื่อน ๆ จระเข้ของมันทีละตัว ๆ พร้อมกับตะโกนนับจำนวนเสียงดัง จนกระทั่งข้ามขึ้นอีกฝั่งได้สำเร็จ เมื่อทุกอย่างสำเร็จตามแผน เจ้าลูกกระจิงก็หันมาหัวเราะยั่วเย้าจระเข้ร้าย "ขอบใจนะ ลุงจระเข้ ที่ช่วยเป็นธุระทำสะพานให้ข้าข้ามแม่น้ำได้สบาย ๆ แถมยังไม่ต้องถูกกินอีกด้วย"

จระเข้ร้ายรู้ว่าถูกหลอกก็หน้าเสีย เพื่อน ๆ จระเข้ต่างรุมต่อว่ามัน ด้วยความโกรธแค้น และพากันตำหนิที่เจ้าจระเข้ร้ายทำให้พวกมันต้องเสียหน้า จากวันนั้นจระเข้ร้ายก็ถูกเพื่อน ๆ เหยยเมยกับมันไปพักใหญ่ทีเดียว

นิทานอาเซียน ประเทศไทย เรื่องตำนานขนมครก

ไอ้กะทิ หนูน้อยแห่งดงมะพร้าวเตี้ย แอบมีความรักกับ หนูแป้ง สาวสวยประจำหมู่บ้านซึ่งเป็นลูกสาวคนเดียวของผู้ใหญ่บ้าน ทั้งคู่เจอกันวันลอยกระทง และสัญญากันต่อหน้าพระจันทร์ ไม่ว่าจะข้างหน้าแม่จะมีอุปสรรคขวางกั้นเพียงใด ทั้งคู่ก็จะขอยึดมั่นความรักแท้ที่มีต่อกันชั่วฟ้าดินสลาย

ไอ้กะทิก้มหน้าก้มตาเก็บหอมรอมริบหาเงินเพื่อมาสู่ขอลูกสาวจากผู้ใหญ่บ้าน แต่กลับถูกปฏิเสธแถมยังโดนผู้ใหญ่ส่งชายฉกรรจ์พร้อมอาวุธครบมือมาลอบทำร้าย แต่ไอ้กะทิก็มหน้าก้มตาหนีไปซ่อนตัวที่ป่าช้าร้างอันสงบสุขบอบกมลกลับไปบ้าน นอนหยอดน้ำข้าวต้มชะหลายวัน แต่ใจยังตั้งมั่นว่า วันหน้าจะมาสู่ขอหนูแป้งใหม่ จนกว่าผู้ใหญ่จะใจอ่อน

แต่แล้วความฝันของไอ้กะทิ ก็พังพินาศเมื่อผู้ใหญ่ยกหนูแป้งลูกสาวคนสวยให้แต่งงานกับปลัดหนุ่มจากบางกอก ไอ้กะทิจึงรู้ว่าจึ่งรีบกระเสือกกระสนหมายจะมายับยั้งการแต่งงานครั้งนี้ ซึ่งผู้ใหญ่บ้านก็วางแผนป้องกันไว้แล้ว โดยชุดหลุมพรางดักรอไว้ แต่แม่แป้งแอบได้ยินแผนร้ายเสียก่อน จึงลอบหนีออกมาหมายจะห้ามหนุ่มคนรักไม่ให้ตกหลุมพราง

คืนนั้นเป็นคืนเดือนแรม หนูแป้งวิ่งฝ่าความมืดออกมาเพื่อตัดหน้าไอ้กะทิ ไอ้กะทิเห็นหนูแป้งวิ่งมาก็ดีใจทั้งคู่รีบวิ่งเข้าหากัน จับปล้น!!... ร่างของหนูแป้งก็ร่วงหล่นลงไปหลุมพรางของผู้ใหญ่ฯ ผู้เป็นพ่อ ต่อหน้าต่อตาไอ้กะทิ อารามตกใจนายกะทิก็รีบกระโดดตามลงไปเพื่อช่วยเหลือหนูแป้ง สมุนชายฉกรรจ์ของผู้ใหญ่บ้านซึ่งแอบซุ่มอยู่ ก็รีบเข้ามาโกยดินฝังกลบหลุมที่ทั้งคู่หล่นลงไป เพราะคิดว่าในหลุมมีเพียงไอ้กะทิผู้เดียว

รุ่งเช้าผู้ใหญ่บ้านสั่งให้ชุดหลุมเพื่อดูผลงาน แทบไม่เชื่อสายตาเบื้องล่างปรากฏร่างของ ไอ้กะทิประคองกอดทับร่างหนูแป้งลูกสาวของตน ทั้งสองนอนตายคู่กันอย่างมีความสุข เมื่อรอยยิ้มถูกเปลี่ยนเป็นน้ำตาผู้ใหญ่บ้านรำพึงต่อหน้าศพของลูกสาวว่า.."พ่อไม่น่าคิดทำลายความรักของลูกเลย"

ตั้งแต่นั้นมานุสรณ์แห่งความรักที่กระทำสืบทอดกันมาจนเป็นประเพณี ทุกแรม ๖ ค่ำ เดือน ๖ ชาวบ้านที่ศรัทธาในความรักของไอ้กะทิกับแม่แป้ง ก็จะตื่นตั้งแต่เช้ามืด เข้าครัวเพื่อทำขนมที่หอมหวานปรุงจากแป้งและกะทิ บรรจงหยอดลงหลุม พอสุกได้ที่ก็แกะจากหลุม แล้วนำมาวางคว่ำหน้าซ้อนกันเป็นสัญลักษณ์ว่า "จะได้อยู่ร่วมกันตลอดไป" ขนมนี้จึงถูกเรียกขานกันในนาม "ขนมแห่งความรัก" หรือ ขนม คน-รัก-กัน ต่อมาถูกเรียกย่อ ๆ ว่า "ขนม ค-ร-ก" นั่นเอง

นิทานอาเซียน ประเทศฟิลิปปินส์ เรื่องกำเนิดค้างคาว

นานมาแล้ว แมวจับนกมาได้ตัวหนึ่ง มันก็นั่งกินนกจนอิมเหลือแต่ขนกองไว้ ทันใดนั้นแมวก็นึกเห็นหนูวิ่งผ่านมา แมวตะปบไปได้ แมวยังรู้สึกอิม จึงคิดว่าจะไว้กินหนูตัวนี้ตอนเย็น จึงวางหนูเอาไว้บนกองขนนก แล้วแมวก็นอนไปพักผ่อน หนูตัวนั้นเพียงแต่สลบไปยังไม่ตาย พอหนูรู้สึกตัวก็ขยับตัวจะคลานไปที่รังแต่รู้สึกประหลาดที่ลำตัว พอมองที่ลำตัวก็เห็นมีปีกอยู่ พอกระพือปีกก็บินได้ ทั้งนี้เพราะขนนกที่ตายยังมีเลือดอยู่ที่ชุ่มเลือดจึงติดกับลำตัวหนูแน่น หนูมีปีกตัวนี้จึงบินไปที่กลุ่มนกและขออยู่กับนก และขอแต่งงานกับนางนก

นางนกบอกว่า "ฉันไม่แต่งงานกับเธอหรอก รูปร่างเธอน่าเกลียดจริง ๆ เหมือนหนู" หนูมีปีกจึงบินกลับไปหาฝูงหนู ขออยู่กับหนู ฝูงหนูพากันขับไล่หนูมีปีกไม่ให้อยู่ด้วย หนูมีปีกรู้สึกอับอายยิ่งนักที่ตนไม่เป็นที่ยอมรับของทั้งหนูและนก จึงต้องซ่อนตัวอยู่ในตอนกลางวันไม่ให้ใครเห็นและออกหากินเฉพาะตอนกลางคืน ปัจจุบันเราเรียกหนูมีปีกนี้ว่า "ค้างคาว"

นิทานอาเซียน ประเทศกัมพูชา เรื่องกลืนอาหาร

มีชายยากจนคนหนึ่ง อาศัยอยู่ใกล้บ้านเศรษฐี โดยปลูกเป็นกระท่อมเล็ก ๆ เขาจะย้ายกระท่อมที่พำนักนี้ตามทิศทางลม เพราะชายผู้นี้จะคอยสอดกลืนอาหารที่มาจากบ้านเศรษฐี เศรษฐีสังเกตเห็นชายยากจนนี้ย้ายกระท่อมบ่อยจึงให้คนใช้ไปสืบถาม ชายยากจนก็บอกไปตามความจริงว่าย้ายตามฤดูกาลของทิศทางลม เพื่อจะสอดกลืนอาหารจากบ้านเศรษฐี

เมื่อเศรษฐีทราบจากคนใช้เช่นนั้น ก็บอกกับชายยากจนว่า "เจ้ามีชีวิตอยู่ได้เพราะกลืนอาหารจากบ้านเรา เจ้าจะต้องมาเป็นคนใช้บ้านเรา" ชายยากจนไม่ยอม เศรษฐีจึงนำชายยากจนไปฟ้องผู้พิพากษา ผู้พิพากษาตัดสินให้ชายยากจนเป็นคนใช้ของเศรษฐีแต่ชายยากจนไม่ยอม ขอร้องทุกข์ต่อพระมหากษัตริย์ เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทราบเรื่องราวก็ทรงรับสั่งให้อำมาตย์นำผ้าขาวมาวางไว้กลางห้องพระโรง แล้วทรงให้นำเงินไปวางไว้ในผ้าขาว แล้วรับสั่งกับเศรษฐีว่า "เศรษฐีจงรับเงินค่าตัวของชายยากจนไปเถิด"

เมื่อเศรษฐีรับเงินไปแล้ว พระมหากษัตริย์ตรัสถามเศรษฐีว่า "เมื่อเศรษฐีหยิบเงินค่าตัวของชายยากจนนั้น ชายยากจนก็เห็นท่านหยิบเงิน แต่เขามีส่วนได้รับเงินจากการมองเห็นหรือไม่?" เศรษฐีตอบว่า "ไม่ได้รับเงินจากการมองเห็นพระเจ้าข้า" พระมหากษัตริย์จึงตรัสว่า "ก็เปรียบได้กับอาหารของเศรษฐี ถึงใครจะสอดกลืนอาหาร แต่อาหารก็ยังคงเดิมไม่สูญหายไป เพราะฉะนั้นเศรษฐีจะเอาชายยากจนเป็นคนรับใช้ไม่ได้" ทั้งเศรษฐีและชายยากจนก็กลับไปบ้านของตนเองด้วยความยินดี

นิทานอาเซียน ประเทศอินโดนีเซีย เรื่อง กระจงเจ้าปัญญา

นานมาแล้ว มีกระจงตัวหนึ่งอาศัยอยู่กับฝูงที่แม่น้ำกว้างใหญ่ เจ้ากระจงคอยจ้องจับกินลูกกระจงน้อยตัวหนึ่งมานานแล้วแต่ก็จับไม่ได้สักที เพราะเจ้าลูกกระจงตัวนี้ฉลาดเฉลียวอย่าบอกใคร

วันหนึ่ง ลูกกระจงอยากข้ามแม่น้ำไปหากินหญ้าและผลไม้ที่ฝั่งแม่น้ำ แต่ไม่รู้ว่าจะผ่านเจ้ากระจงไปได้อย่างไร เจ้าลูกกระจงพยายามครุ่นคิดอย่างหนักจนคิดแผนดี ๆ ขึ้นได้

เจ้าลูกกระจงจึงเดินไปที่แม่น้ำแล้วตะโกนเรียกระจงเสียงดังลั่น เจ้ากระจงก็รีบโผล่พรุดขึ้นมาทันที “เจ้าลูกกระจง เจ้าเรียกข้านั้นหรือ ไม่กลัวข้าลากเจ้าไปกินรีง” ลูกกระจงน้อยแสร้งทำเป็นกลัวตัวสั่น และบอกด้วยเสียงอันสั่นเครือว่า ได้รับคำสั่งจากพระราชินีให้มานับจำนวนกระจงในแม่น้ำใหญ่ เพื่อเชิญไปงานเลี้ยงค่านี

“บอกให้เพื่อนๆ ของเจ้าลอยตัวขึ้นมาเรียงกันเป็นแถวยาวไปจนถึงฝั่งโน้นสิ ข้าจะได้นับจำนวนง่าย ๆ แล้วท่านก็อย่าคิดกินข้าละ ไม่งั้นพวกท่านอดไปงานเลี้ยงแน่” เจ้ากระจงหลงเชื่ออุบายของลูกกระจง จึงรีบดำน้ำลงไปบอกพวกพ้อง ชั่วพริบตาฝูงกระจงก็ขึ้นมาเรียงตัวเป็นแถวทอดยาวไปถึงอีกฝั่งหนึ่ง

เจ้าลูกกระจงกระโดดไปบนหัวของกระจงและเพื่อนๆ กระจงของมันทีละตัว ๆ พร้อมกับตะโกนนับจำนวนเสียงดัง จนกระทั่งข้ามขึ้นอีกฝั่งได้สำเร็จ เมื่อทุกอย่างสำเร็จตามแผน เจ้าลูกกระจงก็หันมาหัวเราะเย้ยเจ้ากระจง “ขอบใจนะ ลุงกระจง ที่ช่วยเป็นธุระทำสะพานให้ข้าข้ามแม่น้ำได้สบายๆ แถมยังไม่ต้องถูกกินอีกด้วย”

กระจงตัวนั้นรู้ว่าถูกหลอกก็หน้าเสีย เพื่อนๆ กระจงต่างรุมต่อว่ามัน ด้วยความโกรธแค้น และพากันตำหนิที่เจ้ากระจงทำให้พวกมันต้องเสียหน้า จากวันนั้นกระจงก็ถูกเพื่อน ๆ เหยยเมยกับมันไปพักใหญ่ทีเดียว